

2.3. Замкнутість і її корекція

Замкнутість – порушення, що проявляється у звуженні кола спілкування, зменшенні можливостей емоційного контакту з оточуючими людьми, зростанні труднощів встановлення нових соціальних відносин.

Причинами цього порушення можуть бути: тривалий стрес, недолік емоційного спілкування, індивідуальні патологічні особливості емоційної сфери (зверхзбудливість, інертність психічних процесів); дитина пристосовується жити на самоті і це суттєво деформує особистість. Потреба у спілкуванні, емоційному контакті подавляється, а замкнутість є захистом від соціальних впливів. Якщо дитина ранима і гіперчутлива, то замкнутість охороняє психіку від перевантаження.

Замкнутість відрізняється від сором'язливості (вона є наслідком не сформованості соціальної компетентності). Її корекція полягає в навчанні дитини навичкам спілкування, вмінню сприймати та інтерпретувати поведінку іншої людини. Підвищення соціальної компетентності не повинно випереджати основні, необхідні корекційні дії.

На відміну від аутизму, як крайньої форми відчуження, що виявляється у відході від контактів з оточуючою дійсністю, замкнутість не є патологічним явищем і може бути усунена психологом, а не психіатром.

Корекційна робота із замкнутою дитиною

Суть корекційної роботи із замкнутою дитиною полягає в діях по розширенню її можливостей встановлення і підтримання емоційних контактів з оточуючими людьми. Для цього використовується емоційний зв'язок дитини з одним з батьків, а також інтерес до предметів та ігрових дій з ними. Ці принципи корекції визначають **основні напрямки роботи із замкнутою дитиною**:

1. Усунення причин, що призвели до цього порушення;
2. Відновлення потреби дитини у спілкуванні, контактах з дорослими і однолітками;
3. Гармонізація відносин в сім'ї і групі однолітків;
4. Навчання дитини навичкам спілкування і встановлення контактів.

Дії психолога:

- На першій зустрічі не тиснути на дитину .
- Дії психолога не виходять за рамки того, що робить сама дитина.
- Виявити, що в ігрових діях приносить задоволення.
- Якщо позитивний ефект досягнутий – поступово урізноманітнювати задоволення дитини – довести, що разом з іншим краще гратися, ніж самому.
- Почати роботу по відновленню потреби дитини в афективному контакті з оточуючими людьми.
- Тільки після закріплення в дитини потреби в контакті, коли дорослий стає позитивним центром ситуації, можна почати ускладнення форм контактів, нові форми взаємодії і гри.
- Ускладнення форм контактів повинно йти поступово, з опорою на стереотип взаємодії. Дитина повинна бути впевненою, що засвоєні нею форми не будуть зруйновані.
- Ускладнення форм контакту повинно йти по шляху обережного введення нових деталей в структуру існуючих форм.
- Необхідно строго дозувати афективні контакти з дитиною.
- Необхідно пам'ятати, що при досягненні афективного зв'язку з дитиною, пом'якшенні її аутичних установок, вона стає більш ранимою в контактах, і її потрібно особливо обережати від ситуацій конфлікту з близькими.
- Завданням є не просто центрування дитини на психологові, а встановлення афективної взаємодії для сумісного оволодіння оточуючим світом.

Робота з батьками

Вислухати, проводити роботу протягом всієї корекції.

Після встановлення першого контакту з дитиною прийти до розуміння аутичної поведінки дитини. Якщо дитина не називає себе «Я», в неї порушене сприйняття оточуючого світу.